

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

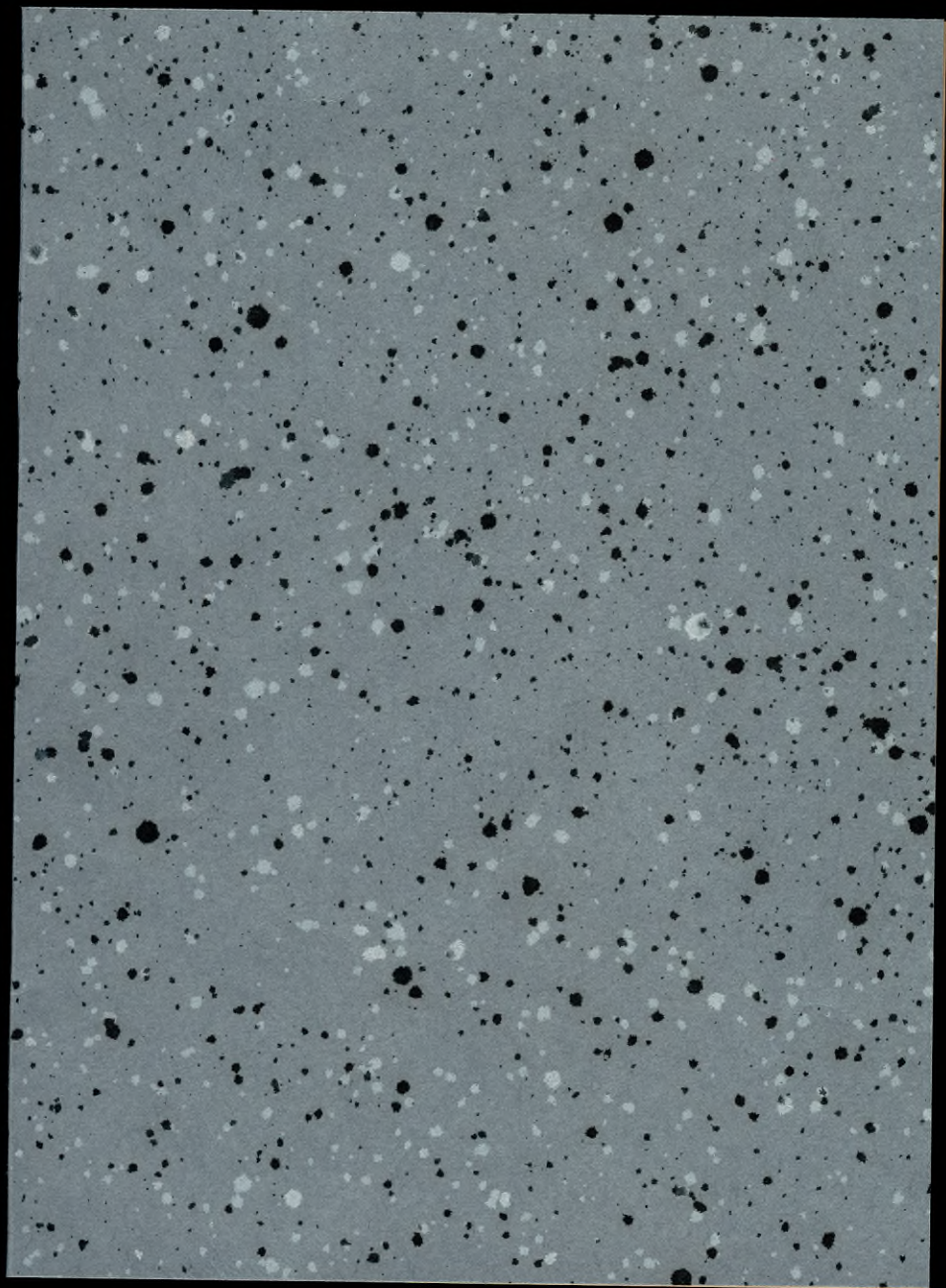
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

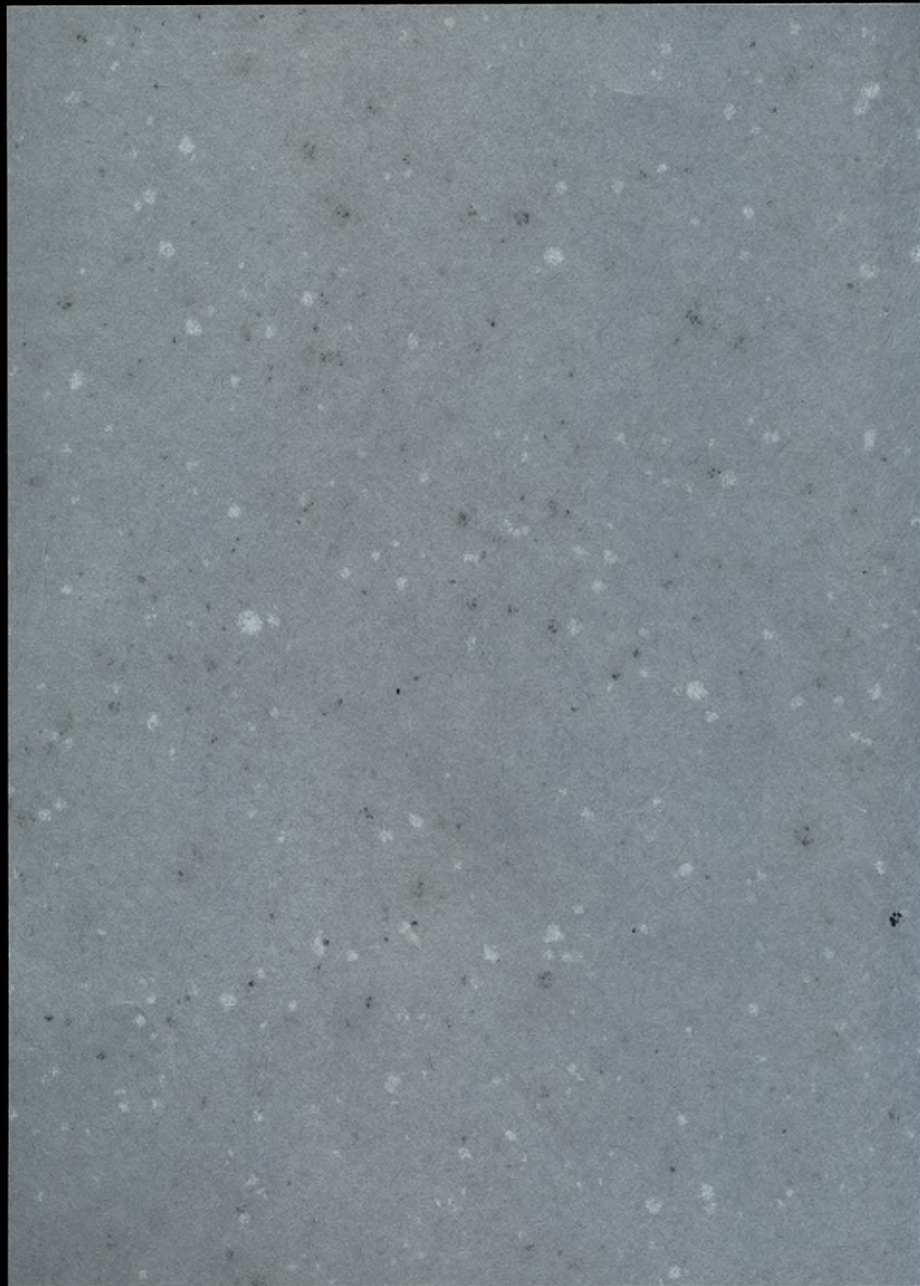

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

*Pris 25 ö.
50*

ROLIN & COMP.

SEPARATTRYCK UR "DEN SVENSKA ARBETAREN".

BERÄTTELSE

AF

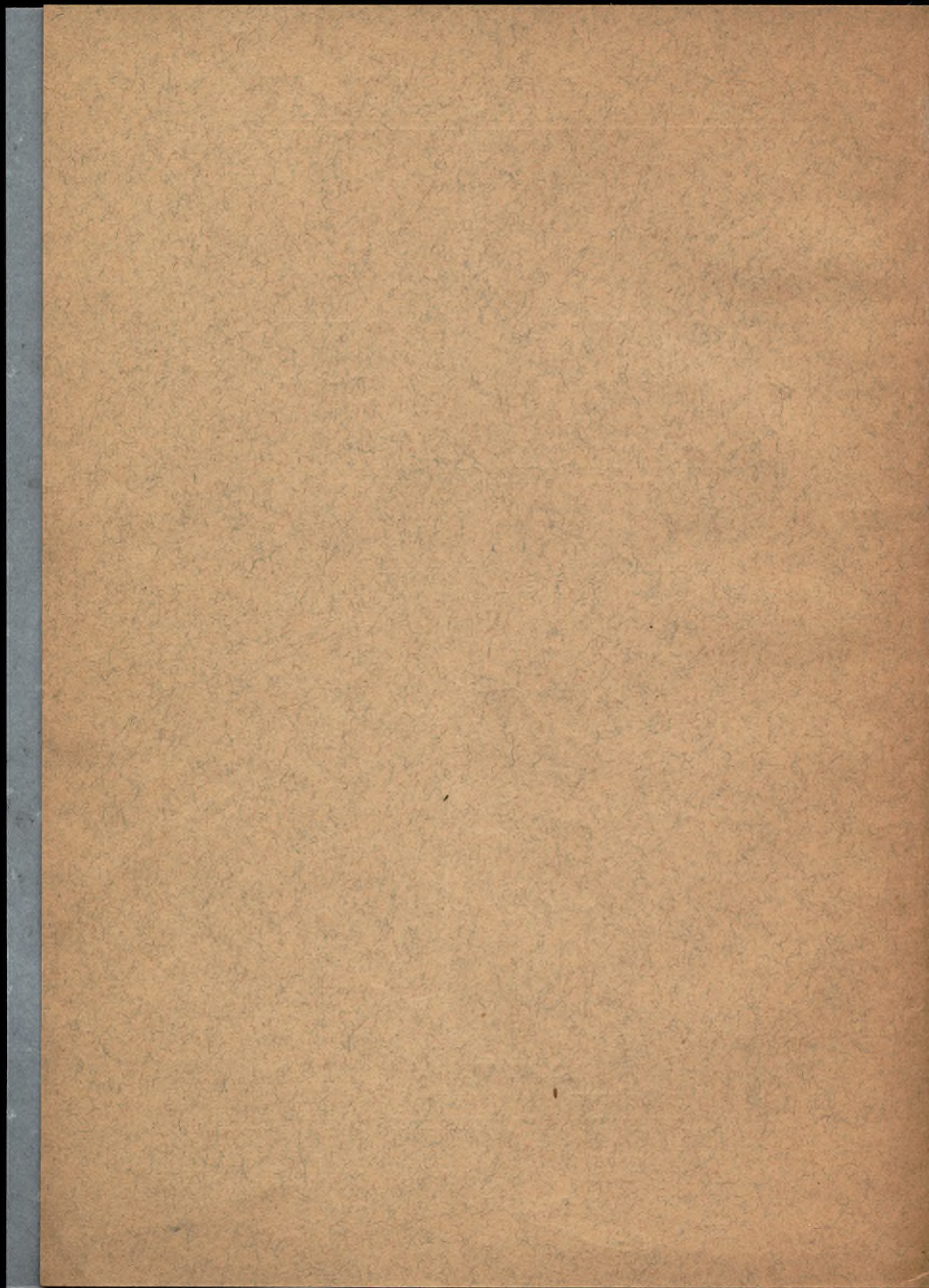
ALMARPI.

[= Almar Pihesten]

DEN SVENSKA ARBETARENS FÖRLAG.

Pris 25 öre.

ROLIN & COMP.

SEPARATTRYCK

UR

DEN SVENSKE ARBETAREN. 4

BERÄTTELSE

AF

ALMARPI.

STOCKHOLM
DEN SVENSKE ARBETARENS FÖRLAG.

ROLIN & COMP

STOCKHOLM

NYA TRYCKERI-AKTIEBOLAGET

BERÄTTNING

ÅR 1890

STOCKHOLM

NYA TRYCKERI-AKTIEBOLAGET 1890.

I.

Som tjugunårig handtverksge­sell vandrade Ludvig Rolin från K—stad, hans födelsestad, till hufvudstaden för att der söka sin lycka. I sin hemort hade han lärt maskinsmide. Hans kroppsbyggnad var hög och kraftig, hans sätt behagligt och hans ansigtsdrag hade ett intelligent uttryck. I sitt arbetsbetyg hade han blifvit rekommenderad som en duglig arbetare.

Efter några dagar hade han fått sysselsättning vid en af de förnämsta mekaniska verkstäderna i Stockholm, hvilken anställning han visste att behålla i flere år. Hans flit och skicklighet förvärfvade honom hans för­mäns fulla belåtenhet, och genom det anspråkslösa väsen, han oaktadt alla sina företräden ständigt ådagalade, till­vann han sig sina kamraters aktning och vänskap.

Han hade varit fyra år i Stockholm, då han blef bekant med en ung flicka, som var kammarjungfru hos en rik fabrikants fru. Snart lärde han af allt hjerta älska Carolina och hon besvarade hans ömma låga. Han gjorde henne ett giftermålsanbud, hon lade sin hand i hans och lofvade att blifva en trogen kärleksfull hustru.

Men sedan hon gifvit honom detta löfte, började åtskilliga smärtsamma tankar göra sig gällande. Hennes milda ansigte öfverdrogs ofta af ett plötsligt allvar; pröf­vande blickade hon in i sin fästmans ögon, och denne,

öfverraskad af hennes plötsligt förändrade väsen, blef ofta förvånad häröfver, utan att han kom sig före att fråga efter orsaken.

— Säg mig, utbrast hon en gång ifrigt, säg, skall du också alltid älska mig, skall du blifva mig trogen, sörja för mig, när jag icke längre sjelf kan förtjena någonting, sörja för din familj —?

— Men Carolina, hvad är det nu för stygga tankar som med ens farit i ditt lilla hufvud?

— Kanske — hvem kan se in i framtiden? — kanske är det en varning i rättan tid. Det går fort och lätt nog att gifta sig, men sedan! Hittills har du varit sträfsam och nykter, ditt nöje har varit en god bok; värdshuslivet har du undflytt — jag vet allt detta, jag känner dig, jag har gjort mig underrättad om dig, du är en skicklig arbetare. —

— Jag förstår mitt arbete. Men hvarför säger du mig allt detta just nu, kort före vårt bröllop.

— Det kom så för mig just i detta ögonblick och med det samma flödade orden ur min mun. En ångest grep mig, att du, som nu är ett mönster af flit, sedlighet och sparsamhet, skulle senare kunna blifva motsatsen. Som ett spöke framträdde plötsligt för mitt minne min salig faders nästan bortglömda ord, att just de skickligaste af arbetsklassen stundom blifva de största —

— De största --? Tala rent ut! De största uslingar, ville du säga.

— Förlåt. En aning en obegriplig ångest —

— Som du ej har någon grund till. Jag blir sådan, som jag hittills har varit. Jag skall icke förstöra min lycka, och du kan lugnt anförtro dig åt mig. Ett par friska armar representera ännu alltid ett kapital. Dertill

eger jag i besparingar omkring 600 kronor, och du har ju lika så mycket.

— Jag har en fattig, gammal halfblind moder, som jag hittills har understödt.

— Din moder skola vi äfven framgent understödja. Det faller ju af sig sjelft, och jag förstår icke, hur du så på en gång har fått en sådan farhåga för min person. Det sätter mig i förvåning . . . Carolina, du älskar mig icke!

— Jag kallar Gud till vittne, att jag är dig tillgifven med hela min själ, att jag endast kan älska dig allena. Och jag kan icke sjelf förklara för mig, hvarför stundom sådana förskräckliga framtidsbilder uppdyka i min hjerna. Sannolikt är det väl bara någon ond ande, som afundas min lycka, sade Carolina med tvunget leende.

Och så ofta hon än sedan den stunden rådgjorde med sig sjelf, om hon gjorde väl i att gifta sig med den unge handverkaren, lät hon det dock icke ånyo komma till något förnyande af det enda och första pinsamma uppträde, som hon genom sin betänksamhet hade framkallat, då hon lät sina ängsliga tankar komma till utbrott.

Med kärlek och tillgifvenhet samt med beslutet att ståndaktig bära hvarje olycka, som framtiden kunde bära i sitt sköte, följde hon sin älskare till altaret.

Ett år efter deras giftermål förökades familjen med en liten flicka, som den lycklige fadren lät döpa till Carolina. Vid detta tillfälle blef Rolin riktigt ömhjertad, och han lofvade sin hustru, att från den stunden vara ännu ordentligare och sparsammare.

I fabriken blef han en af de främste och dugligaste arbetarne; och hans aflöning stod äfven i förhållande till

hvad han uträttade. Aftnarne tillbringade han med hustru och barn; en god lektyr, var liksom förut hans nöje. Hans kunskaper ökades, hans kropp blef genom det regelbundna lefnadssättet ännu kraftigare, hans utseende ungdomligare, emedan han var tillfreds med sig sjelf.

Han hade varit gift tre år, när hans hustru födde honom det andra barnet, en gosse. Han ansåg sig nu för den mest afundsvärda människa. Hans pligtifver i verkstäderna, hans kärlek och ömhet i hemmet voro öfver allt beröm. Han var en förebild för arbetare och familjefäder, och det tycktes, som om han endast kunde vara så och icke annorlunda, som om han måste alltid förblifva densamme.

Då han blef trettio år gammal och de båda makarne varit gifta i sex år, började en förändring visa sig i hans beteende och lefnadssätt. Förut hade han föredragit att läsa goda, moraliska böcker och tidskrifter; nu plägade han knappast vara kommen inom dörren och hade hunnit taga af sig hatt och rock, förr än han med en riktig varghunger for öfver åtskilliga af de politiska tidningarna för dagen. Det var på en tid då ex-skräddar Palm höll sina ordningsfiendliga och socialistiska möten med föredrag ute vid Lill-Jans. Det undgick icke heller fru Rolins blick, att hennes man sålunda förändrat smak. Men när i deras hittills så fridfulla boning började visa sig åtskilliga främmande gestalter på besök och här på ett brutalt sätt gåfvo luft åt sin missbelåtenhet med stats- och samhällsförhållandena samt i mannens bröst väckte tvifvel om hans lycka, då tillät sig den för sin familjs väl ängsliga modren att göra honom några milda varningar, hvilka den unge maken visserligen lugnt afhörde, men som dock ej blefvo synnerligen beaktade.

De objudna gästerna fortsatte att komma som förut; och när de efter några veckor började infinna sig mera sällan, stannade Rolin ofta utom hus ända till midnatt. Till sin på honom väntande, gråtande hustru sade han vid hemkomsten:

— Du vet väl att jag är medlem i flere föreningar. Mannen kan icke lefva för hustru och barn allena, han har också pligter mot det allmänna.

Några veckor senare instälde ganska många maskinarbetare arbetet för att få aflöningen höjd. Rolin var äfven bland de strejkande. Sedan hans ankomst till Stockholm var det första gången han var utan arbete.

När hans hustru såg honom komma hem vid ovanlig tid, greps hon af förskräckelse och ångest. Och när han åter gick ut för att i föreningen "företaga vidare mått och steg", så föreföll det henne som om hennes lyckas dagar för alltid vore förbi.

Strejken varade sju veckor utan att arbetarne derigenom uppnådde det eftersträfvade målet. Det var ej nog med att Rolin under denna tid icke förtjenade någonting, utan han gaf hvarje vecka ut mera pengar i sina kamraters sällskap än förut på tio gånger så lång tid. Det inbesparade kapitalet måste tillgripas.

Snart följde en andra strejk. Nu måste åter tagas af kapitalet. Rolins lilla flicka Carolina insjuknade i kopporna. Kort derefter angreps äfven deras lilla gosse af samma sjukdom, och kapitalet smälte samman förskräckligt. Förtjensten efter den andra strejken blef mindre i stället för större; föreningslifvet, de många olika föreningsbidragen, understöd åt strejkande hos enskilda fabrikanter, de socialdemokratiska tidningarna, som hvarje föreningsmedlem måste hålla, allt slukade pengar. Rolin

kom mången lördagsafton hem utan ett enda öre med sig. Besparingarna smälte samman månad efter månad.

Rolin arbetade och strejkade omvexlande. Socialdemokratien tycktes nu vara hans enda lefnadsmål. Flera socialdemokratiska föreningar ansågo honom som sin verksammaste medlem; sin familj deremot försummade han mer och mer. Hans barn sågo honom stundom icke på hela veckor, hans hustru först sent på natten, då hon med rödgråtna ögon inväntade honom.

En dag kom Rolin hem först när morgonen började gry. Hans hustru hade suttit och väntat på honom. Vid hans inträde i rummet höll hon ett dibarn, det fjerde barnet i ordningen, till bröstet.

Deras flicka Carolina och den lille gossen, hvilken varit som fadrens ögonsten, lågo på golvet vid hennes fötter. Ute var det storm och snö, och i det endast matt upplysta rummet var det kallt och en hemsk tystnad herskade der.

— I dag hafva vi lördag, ja, det vill säga, att nu är det egentligen söndagsmorgon — är det hela din veckoförtjenst dessa sex kronor frågade fru Rolin.

— Arbetarne strejka vid två stora fabriker, och vi måste understödja dem. Och så skickade vi ombud till en stor Socialdemokratisk kongress. Sådant kostar pengar.

— Och de der vännerna och föreningslifvet och så vidare. Det är den gamla visan. — Ludvig! det här går utför med oss. Du måste börja ett annat lif. Resten af besparingarna har jag måst lyfta i dag till återstående hyran, med undantag af en liten del, som vi måste hafva i beredskap till en kristlig begrafning åt vårt lilla barn, som väl dör från oss en af dagarne. Du förtjenar 30 kronor i veckan och gifver mig således en femtedel deraf,

och det skola vi alla lefva på. Nu håller jag icke ut längre, ty nu har jag icke mera att sätta till; och om jag än hade tusenden, så måste du ändå sluta med det lif du nu förer. Så länge du icke visste af någon socialdemokrati, blomstrade välsignelse och lycka i vårt hem. Du förtjenade då mindre än nu, men ändå kunde vi hvarje månad lägga undan en rätt vacker sparpenning; då förde vi en menskelig tillvaro, vi voro aktade af hvar och en, du var tillfreds med dig sjelf, alltid glad och vid god helsa. Och nu — se på mig, se på våra barn; och hur eländig ser du sjelf icke ut! Ditt öga har en onaturlig glans. Du är alltid nervöst upprörd och har blifvit vresig till lynnet. Det är följderna af ditt nuvarande lefnadssätt. Efter arbetet går du i föreningslokalen, der skall hållas tal vid glaset, som om ni allena vore verdens stödjepelare, som om hela mensklighetens välfärd vore anförtrodd åt eder och hvilade på edra skuldror. Du säger att det gäller ditt ständs intressen. Bara prat! Det behagar dig att höra smicker från de der lika så penninggirige och ärelystna som samvetslösa människorna, hvilka säga sig vara edra hufvudmän, edra ledare, de så kallade bevakarne af edra intressen. Du lyssnar med en viss stolthet till deras lofprisande af dina uppoffringar, utan att betänka, att de slösa dessa hyllningar på dig endast för det de känna ditt värde som arbetare och din popularitet bland kamrater samt veta, att de fleste arbetarne följa ditt exempel. Genom dig och dina likar söka de komma till *sitt* mål. I ären endast deras verktyg. Eder locka de med smickrande tal och stora löften, som de aldrig skola kunna uppfylla. Jag trodde alltjemt, att du skulle kunna räkna ut skilnaden på den lott, som dessa människor kunna bereda

dig, eller den som du genom din egen kraft och med Guds hjälp kan åstadkomma, så snart du ville återgå till den ståndpunkt, hvarpå du stod under de första åren af vårt äktenskap. På de vägar, hvarpå edra så kallade ledare vilja föra eder, kan ingen välsignelse blomstra. Vill du icke slita dig lös från ditt misstag och frivilligt återgå till ditt förra lif, så får du nu välja emellan lösningen af edra sociala frågor och lösningen från din familj. Jag vill icke längre dela detta lif med dig. Jag har stillatigande lidit, nu är tålamodet slut.

Detta tal af den annars så tåligen hustrun hade till följd, att Rolin några aftnar undvek "vännerna" och världshuset samt stannade hemma. Det hade händt förr mer än en gång, men smickrarne och hånarne, som alltid vid sådana tillfällen vetat uppsöka honom och återföra honom till deras suplag, uteblefvo icke heller nu. Rolin slöt sig till dem, två gånger motsträfvigt, men sedan af fri vilja. Och nu följde mellan de äkta makarna det ena uppträdet häftigare än det andra.

Rolin borde väl längesedan hafva insett, att han genom sitt nuvarande lefnadssätt felade svårt både mot sig sjelf och sin familj, att hans stånds belägenhet ingalunda kunde förbättras på den väg han inslagit, utan att tvärtom denna väg måste föra till förskräckliga följder, men han hade redan råkat för långt in i vissa agitatorers åskådningssätt, "vännernas" smicker behagade honom för mycket att han skulle kunna besluta sig för att frivilligt följa sin bättre ingifvelse.

En afton hade mellan makarna en ordvexling egt rum, som öfverträffade alla de andra i häftighet. Fru Rolin var ännu upprörd, när en karl kom och frågade efter hennes man. Hon tycktes icke höra karlens fråga, ty

han hade knappast kommit in i rummet, förr än hennes blick föll på hans kantiga, baksluga ansigte och hans räfröda skägg. Med otvetydig ringaktning gled hennes blick derpå öfver den robusta gestalten, hvarpå hon med bestämd ton utbrast:

— Ni är en af min mans kamrater. Ert namn är Blix (må läsaren ursäkta att detta namn nämnes i stället för det verkliga).

— Ja, sade denne förargad. Men jag begriper icke, hvarför jag får ett så besynnerligt emottagande och huru ni fått veta mitt namn.

— Jag har aldrig sett er förr, men jag har oftare hört talas om er, än jag tyckte om. Och hvad man sagt mig om er, det kunde jag strax läsa i edert ansigte. Herre! utbrast hon, låt min man vara i fred, det råder jag eder till. Ni är fri, ni behöfver endast sörja för er sjelf, men han har en hel familj att försörja. Låt honom då ändtligen få vara i fred, annars belastar ni ert samvete med min och mina barns olycka!

Under det de sista orden uttalades, kilade Blix ut genom dörren, högljudt utbrytande i en mustig ed.

En stund derefter hemkom Rolin, hans ansigte var rödt af vrede, hans röst skälfdde, när han, efter ett längre gående fram och åter i rummet, stälde en fråga till sin hustru, hvad som föranledt henne att bemöta Blix på ett förolämpande sätt.

— Har jag då någon orsak att högakta honom? Hvad är han då? En lathund, som med förtjusning deltagar i hvarje strejk, och som genom att uppretta sinnena söker åstadkomma sådana, en som icke är tillfreds med någonting, en som hvarken har kunskaper, dygder eller goda seder, utan hvares hela förtjenst är att han vid hvarje

tillfälle bland den uppeggade hopen som ett verkligt lejonvrål utslungar orden "frihet"! och "jemlikhet"! Socialist kallar han sig, anarkist är han, och rof och mord anser han som tillättna, och på hans banér står: "Delning af förmögenheten"! Den som hela sin lifstid har sparat och försakat, skall dela det sålunda sammansparade med denne odåga, med denne lathund, som bara vill lefva på andras bekostnad. Ve, om ett sådant folk någonsin skulle komma till herravälde! Menniskorna skulle blifva vilddjur och verlden gå under. Och en sådan rå våldsam sälle skulle jag bemöta med aktning? Kanske därför att han vet att säga dig tusen angenäma saker och du kallar honom din vän? Hittills har du förstått att bevara ditt anseende bland arbetarne, och detta allena är driffjedern, som håller Blix fångslad vid dig. Du är liksom hans larv, som skyddar honom från upptäckten af hans afskyvärda väsen. En usling tycker sig vara något bättre, om han än blott umgås med en skenbarligen rättsskaffens menniska. Nej! kalla honom tusen gånger din vän, så hyser jag för honom endast det djupaste förakt. Och min förbannelse må träffa dem, som genom sina falska läror och lismande ord göra eder till förbrytare mot eder sjelfva, som samvetslöst störta otaliga familjer i det största elände. Se dig omkring, huru djupt vi redan sjunkit i armod! Betrakta mig och dina två barn. De andra båda måste bokstafligen hungra ihjel. Mitt bröst kunde icke gifva näring åt de arma små, emedan jag sjelf saknade tillräcklig och närande föda. Du bryr dig om ingenting annat än edra socialistiska frågor. Jag klagar icke, därför att smärtan nästan qväfver hvarje ord för mig. Men nu lefver i mitt bröst ingenting annat än bitterhet och längtan att få hämnas

på upphofsmännen till min olycka. O, nu, nu inser jag, att det var en röst från himlen, som varnade mig från en förbindelse med dig! För din skull lemnade jag ett godt husbondefolk; min stackars mor; som du en gång lofvade att understödja, har nog nöd och sorg redan bragt i grafven, och jag sjelf är bringad till tiggarslafven. Men nu är måttet rågad. Du har ibland uslingar blifvit en usling — jag föredrager, att från denna stund lefva med mina barn fjerran ifrån dig.

Efter dessa ord stod Rolin en stund som träffad af blixten, men derefter var han en bild af den fruktansvärdaste vrede.

— Jag, ljöd det plötsligt ur hans bröst — jag en usling? jag, som i åratal har liksom burit dig på händerna, jag som försörjde dig och våra barn, jag som dag och natt har bemödat mig att förbättra allas vår ställning, jag är en usling? Och det säger du mig, mig din make? Och du vill lefva ensam? Godt. Det kan du göra. Och här, tag också de sista pengar jag har! skrek han och kastade några silfvermynt på golfvet.

Och liksom plötsligen fattad af vansinne störtade han ut ur rummet för att icke återvända dit. Barnen skreko af rädsla.

Följande dag syntes icke Rolin i fabriken, der han sedan flere år varit sysselsatt, och snart derefter hette det, att han hade försvunnit från Stockholm och i sällskap med Blix utvandrat till Amerika.

En gång ett mönster af äkta män och en pligtrogen arbetare, kom han genom "vänner" så vidt att han öfvergaf hustru, barn och hem, för att i "frihetens land" jaga efter lyckan, som i den gamla världen genom strejker

och högtrafvande, stundom äfven högförrådiska tal icke kunde uppnås.

II.

Den af sin make öfvergifna, på alla medel utblottade, af lidanden och sorger nedtryckta fru Rolin kom efter lång öfverläggning till beslutet att flytta till sin hemort. En månad efter hennes mans försvinnande begaf hon sig på väg till Sorgestad, en liten by i Småland.

Anländ dit erfor hon, att hennes moder hade blifvit nära nog blind och rest till det några mil derifrån belägna Fridebo för att der emottaga ett litet arf efter en afliden barnlös syster.

Med detta besked begaf hon sig med sina barn ofördröjligen i väg till Fridebo; och dit anlände hon lagom för att begrafva sin två dagar förut aflidna moder.

Till följd af detta dödsfall valde fru Rolin Fridebo till sin framtida vistelseort och icke, såsom ursprungligen var afsigten, hennes hemort Sorgestad. I Fridebo utgjordes arfvet, som nu tillföll henne efter hennes moders syster, af ett litet hus, ett stycke jord och en liten fruktträdgård, alltsammans visserligen af ringa värde, men för fru Rolin var det i hennes rådlösa och hjälplösa belägenhet en rikedom, för hvilken hon icke nog kunde tacka Gud.

Åkerjorden, fruktträdgården och klistring af tändsticksaskar, som hon hade lärt i sin ungdom, blefvo nu de förvärfskällor, som, ehuru föga gifvande, dock räckte till åt den sparsamma modren, så att hon dermed kunde försörja sig och sina två barn på ett rättskaffens sätt.

Sedan hennes ankomst till Fridebo hade några må-

nader förflutit. Liksom så ofta under senaste tiden satt fru Rolin ännu vid sitt askarbete, när det redan hade lidit in på natten. Hennes dotter Carolina, som i dag ville hålla modren sällskap, stickade flitigt på en strumpa, under det att hon samtidigt föreläste ur en på bordet liggande bok. I rummet hade i öfrigt varit tyst under flere timmar, då vid midnattstid tystnaden afbröts af hastiga människosteg, som närmade sig huset, hvarefter en temligen stark knackning på rummets fönster hördes.

Moder och dotter foro förskräckta upp och sågo frågande på hvarandra. Knackningen upprepades, tanken att hennes man kunde stå derute kom plötsligen fru Rolin i sinnet, darrande gick hon genom rummet, köket och förstugan. Hon tyckte sig icke fort nog kunna vrida om nyckeln i låset, hastigt ryckte hon upp dörren — ögonblicket derefter stod hon framför en för henne alldeles obekant herre.

— Låt mig endast få tala några ord med eder inne i er bostad, bad den främmande med synbar brådska.

Den plötsliga tanken på hennes man, som hon länge sedan hade förlåtit och hvars återkomst hon efterlängtade, måtte hafva betagit den eljes betänksamma frun all öfverläggning. Hon måtte nu åter hafva trott, att det gälde något budskap från hennes man, annars skulle man icke kunna förklara, att hon på främlingens begäran utan alla omständigheter bjöd honom stiga in.

Sedan den instigande främlingen presenterat sig som ingenjör och upplyst, att hans namn var Schmidt och att han befann sig på resa till Göteborg för att derifrån begifva sig till Amerika, kom snart ett samtal i gång, och fru Rolin omtalade att hon trodde, det hennes man

befann sig i Amerika, men att han aldrig hade låtit höra af sig.

Främlingens sätt att uttrycka sig var mycket behagligt och förrådde den fint bildade mannen, hans utseende svarade äfven deremot, och de båda fruntimren kände sig liksom dragna till denne främling, hvars plötsliga uppträdande väl annars snarare var egnadt att väcka misstro än tillit. Han hade emellertid gjort ett godt intryck på dem och icke minst på dottern.

Ingeniör Schmidt frågade, om det ej händelsevis funnes ett rum han kunde få disponera under natten, och då det verkligen fanns ett sådant i husets ena vindsgafvel, mötte det inga hinder för den resande att der få hvila ut sig. Den unga fröken Rolin hade på honom gjort ett mycket fördelaktigt intryck, hvilket han sjelf fann så mycket mera besynnerligt som han ej hörde till dem, som äro lätt antändliga och flamma upp i eld och lågor, så snart de få se ett behagligt ansigte. Han kunde ej få hennes bild ur sina tankar, och äfven under nattens timmar föresväfvade hennes bild honom i drömmen.

Följande morgon tog emellertid herr Schmidt afsked, hvarvid han hjertligt tryckte de båda fruntimrens händer, särskildt behöll han den unga Carolinas hand länge i sin, och uttrycket i deras blickar, som möttes, talade mera än ord.

III.

Ingeniör Schmidt hade fem år varit i Chicago. Hans företag hade lyckats honom väl och han hade just under anläggning en egen fabrik, hvartill han sjelf under årens lopp samlat det nödiga kapitalet. Den unga Carolina —

tillnamnet visste han icke — hade han icke förgätit, utan hennes bild var för alltid inpräglad i hans hjerta. Huru hade hon det väl nu? Hade hans böjelse för henne funnit genklang hos den unga flickan? Skulle han återse henne och skulle hon då vara fri? Dessa frågor trängde sig ofta på honom midt under hans trägnaste arbete. Han ville en gång, när han fick sin nya fabrik i full gång och fick ett hem ordnadt, göra ett besök i gamla Sverige och då äfven uppsöka den gästvänliga familjen. Var då den unga flickan fri, så ville han söka vinna henne och bedja henne blifva hans hustru. Sådana tankar sysselsatte ofta den unge ingenjören.

En dag då han återvände hem till sin bostad vid Wabash-Avenuen, märkte han ett buller från en af tvärgatorna och stannade för att se, hvad det kunde vara. Det var sent på aftonen, men vid lyktskenet kunde han dock iakttaga, att det här gälde något slags rövveri.

Han gick därför närmare och hann just lagom fram för att fatta ett kraftigt tag i en arm, som höll en blank knif och var på väg att dermed stöta till en på marken omkullslagen karl i bröstet. Knifven ryckte han ur mördarens hand och denne, som fann sig afväpnad, slet sig lös och tog till flykten.

Den omkullslagne reste sig nu upp och tackade sin räddare. Han omtalade att han påträffat en landsman, som han vid flera tillfällen förut gjort stora tjenester i Chicago, och de hade båda för någon tid sedan bott samman, men denne rumskamrat hade nedrigt bedragit honom på hans just lyftade veckolön samt dermed afvikit från deras gemensamma bostad. Det var denne kamrat, Blix hette han, som han nu mött och förebrått hans beteende samt begärt att återfå det stulna beloppet. Som

svar hade Blix omkullkastat Rolin — ty det var ingen annan än vår gamle bekante — och Schmidt hade just kommit lagom för att hindra ett mord.

— Jag vill nu icke gå hem igen till min bostad, ty då söker han upp mig der och fullbordar kanske det uppsåt, hvarifrån han nu blef förhindrad genom eder raska mellankomst, för hvilken jag får tacka er af allt hjerta! Ni har räddat mitt lif — ett lif som visserligen icke är mycket värdt, ty denne usle skurk, som nu sprang sin väg, har vållat att jag sjunkit så djupt, att lifvet har föga värde för mig. Jag som förr var erkänd som ett mönster bländ arbetare, som var nykter och ordentlig, har genom hans kamratskap hänsjunkit i dryckenskapens last. Denne usling har förföljt mig i många år! Han började sitt förstörelseverk redan hemma i gamla Sverige. Sjelf är han för lat att arbeta, och jag och kamraterna fingo redan då försörja honom, hvartill han förmådde oss genom uppviglingar till strejker, som han med sin viga tunga utmålade för oss såsom enda medlet för arbetarne att komma i en bättre ställning. — Just vacker bättre ställning. Hvarthän har det bringat dem? Till elände, arbetslöshet, fylleri, oenighet i familjelifvet, så att familjerna få försaka det nödvändigaste, medan arbetarne kasta ut sina tungt förvärfvade slantar åt sådana der samvetslöse blodsugare.

— Ja, det är nog sant allt det der, tyvärr. Men ni skall väl icke derfor förtvifva. Ni är ju ännu i edra kraftigaste år och kan ännu blifva en nyttig medlem i samhället. Undvik de der dåliga bekantskaperna, så kan ett par kraftiga armar, som ni ju har, göra eder till ordentlig arbetare ännu en gång. Hvad har ni för yrke?

— Jag är maskinarbetare och har äfven varit förman i facket, men sedan jag lät fyllet taga öfverhanden har jag sällan haft arbete och blott mindre lönande sådant — då man gör sig känd för en supare, så kan man ej blifva satt i spetsen för andra.

— Kom nu med mig hem, så skola vi talas närmare vid. Jag har just en fabrik snart färdig och behöfver dugligt folk. Framför allt skall jag ställa om, att ni får ett uppsnyggadt yttre, och lät mig då se, om ni har så mycken sjelfkänsla kvar, att ni med fast karakter kan hålla er sjelf uppe och hålla dåligt folk på afstånd. Jag skall gifva er arbete. Låt mig se, att ni är värd mitt förtroende. Ni skall icke komma att ångra det.

Rolin fick arbete med maskinernas uppsättning, och hans arbetsifver och skicklighet tillvann honom snart principalens förtroende. Då fabriken var färdig, blef han antagen till verkmästare, ty ingenjör Schmidt hade sett, att Rolins sjelfkänsla afhöll honom från att återgå till krogkundernas krets och märkte att denne man, hvars yrkesskicklighet han varit i tillfälle att iakttaga, numera höll sig för sig sjelf, och att han derjemte hade tillvunnit sig de öfriga arbetarnes aktning.

Tre år hade förflutit sedan Rolin fick anställning som arbetare vid fabriken. Ingenjör Schmidt hade i honom funnit en driftig, allvarlig verkmästare och hade alla skäl att vara belåten med honom.

Men på sista tiden hade den skarpsynte principalen trott sig märka, att någonting tryckte hans verkmästare på sinnet, och en dag blef han därför ej särdeles för-

undrad, då denne inkom till honom och frågade, om han kunde få ett par månaders permission; han ville återse gamla Sverige.

På principalens fråga, hvad som föranledde honom till detta beslut, tillstod han oförbehållsamt, att han skamligt öfvergifvit hustru och barn hemma i Sverige.

— Så ofta jag stått i begrepp att anförtro eder detta, sade han till Schmidt, förstummades jag hvarje gång af ångest, att jag genom min bekännelse kunde förlora eder aktning och vänskap. Men nu kan jag icke tiga längre. Under dessa sista tre år af min vistelse i Amerika har jag lidit mycket af ånger och sjelfanklagelse öfver mitt handlingssätt. Jag måste nu uppsöka min familj och godtgöra, hvad jag brutit emot min hustru och mina barn.

Den unge ingenjören visade sig icke det ringaste öfverraskad öfver Rolins bekännelse.

— Jag har redan länge af flere omständigheter gissat orsaken till ert bekymmer, sade han. Jag förundrar mig endast öfver, att ni först nu tänker på att resa tillbaka till Stockholm. Men ni har åtminstone ofta skrivit till er familj?

— Jag skref till dem och äfven till flere af mina bekanta, utan att jag fått något enda svar. Kanske äro min hustru och mina barn för länge sedan både döda och begrafna.

— Och när tänker ni resa? frågade ingenjören hastigt?

— Snart! Om ett par eller högst tre dagar.

— Godt. Då får ni sällskap med mig. Familje- och penningeangelägenheter kräfva min närvaro hemma. Men om jag kommer att stanna der eller vända tillbaka

hit, kan jag icke nu bestämma. Alltså bestämma vi att om tre dagar göra sällskap till Europa.

Efter förloppet af denna korta frist sutto ingenjör Schmidt och Rolin på en ångare, som skulle föra dem till Hamburg. Ombord å fartyget emottog Rolin genom ett stadsbud en bön från den i elegant dräkt på kajen promenerande Blix om ett lån af ett hundra dollars, hvilken bön blef upptagen, såsom en sådan oförskämdhet för-tjenade.

Utän uppehåll fortsatte våra resande med en annan båt färden från Hamburg till Stockholm.

Här erfor Rolin genom rotemannen i det kvarter der han bodt, att hans hustru och barn hade afrest till Sorgestad i Småland. Han påminde sig, att denna by var hans hustrus hemort och att hennes moder bodde der. Något lugnad anträdde han resan till Småland.

I Katrineholm skildes han från sin vän ingenjör Schmidt, sedan denne lofvat honom att snart söka upp honom i Sorgestad.

— Och ifrån Sorgestad far jag till det några mil derifrån belägna Fridebo. Der bor en vänlig familj, som jag tänker besöka.

Tidigt på morgonen den första november kom Rolin i storm och ruskväder till den lilla byn Sorgestad. Han fann det knappast troligt, när man der sade honom, att hans hustru hade flyttat till Fridebo, der hon hade ärft sin mors syster. Han hade aldrig hört att hans hustru hade någon moster. "Och i Fridebo!" sade han för sig sjelf, i det han plötsligen erinrade sig att ingenjör Schmidt hade talat om en familj der. Han hade äfven beskrifvit den familjen för honom.

— Det vore ju ett himmelens verk, sade Rolin för

sig sjelf. Endast den gudomliga försynen kunde också hafva skickat honom i min väg, sedan han först sändt honom till min familjs bostad. Ja, det var Guds försyn, som ledde hans steg för att rädda mig, den djupt sjunkne, och som en sann vän, leda mig tillbaka till dygdens väg.

Nu kunde Rolin icke gifva sig ett ögonblicks ro. Han bjöd en landtman en vacker skjutspenning, om han genast ville köra honom till Fridebo. Men till följd af det dåliga väglaget kom han ändå ej fram förr än på qvällen den andra november.

Den förste, som Rolin här frågade efter sin hustru, pekade åt en vid sidan om byn belägen kyrkogård.

— Gå dit bort, sade bonden och gick lugnt vidare.

Rolin stod några ögonblick som förstened af förskräckelse och ångest. Han fortsatte emellertid vägen i den angifna riktningen åt kyrkogården.

Aftonen hade redan inbrutit. En skarp vind blåste öfver det dystra landskapet. Hela moln af fin snö yrde omkring honom och flyttade sig från det ena stället till det andra. Öfverallt tyckte han sig höra ett stönande, ett suckande och jemrande, men ingenstädes såg han något lefvande väsen.

På vägen upp till kullen, der kyrkogården låg, såg Rolin åter människor komma emot honom — två bondgummor, som af den gjorda frågan icke förstodo något annat än ordet Rolin, visade med händerna åt kyrkogården.

Lik en drucken gick Rolin uppför kullen. Snart stannade han, liksom för att hemta anda och kraft, derpå fortsatte han vägen oaktadt den alltjemt tilltagande stormen.

Han försökte flere gånger komma in genom den lilla

porten i kyrkogårdsmuren, men förgäfvades. Hvarje gång han med sin fot ville träda in genom porten, kom plötsligen en vindstöt och slog honom i ansigtet, så att han endast genom att hastigt fatta tag i muren kunde bevara sig ifrån att icke falla omkull.

Och när han äntligen stod inne på kyrkogården, visste han icke, hvad han skulle taga sig till. Hans blick sökte efter något lefvande väsen, och han såg endast grafvar, snö och grafkors. Här och der fladdrade en krans för vinden och rasslade emot det träkors, hvarpå den blifvit hängd.

Han begynte gå framåt mellan grafvarna — der föll hans blick på en på en graf liggande, af snön ej ännu höljd stor krans af friskt granris. "Hvad", tänkte han, "om hon lefver och är här eller var här blott för att lägga en krans på mina barns graf."

Nu gaf han ej längre akt på stormens tjut, han kände icke den köld, som stormen förde med sig. Formligen sökande med hela kroppen gick han från graf till graf, från rad till rad. Snart hade han hunnit till den sista raden. Hans hopp, att här upptäcka ett spår af sin familj hade nära utslocknat. Endast några grafvar till i sista raden lågo framför honom, när han på några stegs afstånd, i hörnet af kyrkogården, varseblef en öfver en graf nedlutad människogestalt.

Som om han haft vingar, så hastigt kom han fram till denna graf. Hans blick föll först på grafskriften på det lilla korset. "Maria Bergsten." Så hette ju hans hustrus moder. Ängsligt vände han nu blicken till den nedlutade gestalten, som långsamt reste sig upp. Som tillintetgjord stirrade Rolin en stund på det mot honom vända, bleka, aftärda och af hvita hårstrån om-

gifna kvinnoansigtet, hvarpå han plötsligt liksom förlo-
rade alla sina krafter och med utropet "Carolina!" sjönk
ned på knä.

IV.

Några dagar senare herskade i fru Rolins lilla hus
ett glädtigt lif. Huru mycket bekymmer och sorger än
hennes man hade gjort henne, huru mycken nöd och
gränslöst elände hon än hade fått genomgå för hans
skull, nu, då han åter var hos henne, var allt förlåtet,
allt glömdt. Hon hade ju också redan för länge sedan
tillgifvit honom, hon visste ju, att han endast hade blif-
vit förledd och att han ej var så dålig i sig sjelf. Nu
var hon lycklig, när hennes make gret tårar vid åsynen
af de snöhvita hår, hon redan vid sitt trettiosjette år
hade fått. Hon kände sig lycklig, när hans blick med
välbehag hvilade på deras vackra dotter och på den
kraftigt utvecklade yngling, som var deras son och när
han berömde henne för deras goda uppfostran.

Sedan den afton för åtta dagar sedan, då hon hade
fört sin make från hennes moders graf till sitt hem lefde
hon ett nytt lif af glädje och lycka. Och i dag skulle
det enligt hennes mans utsago blifva en verklig festdag.
En gäst skulle komma till deras hus, en gäst sådan, att
aldrig någon ädlare människa någonsin kunde komma
öfver deras tröskel.

Under gladt samtal träffades anstalter i huset för
att värdigt kunna emottaga denne gäst. Nu var det
middag. Den fetaste och bästa gås, som fans i byn,
hade anskaffats och höll på att stekas, en harrygg späc-
kades, deg till en stor tårta bearbetades, och under denna

sysselsättning hade alla blifvit så upptagna att, de hvarken hörde eller sågo, att stugudörren öppnades. Vid ett tillfälligt buller vände de sina blickar mot dörren och sågo då plötsligt en ung ståtlig man, som stod vid dörren.

Efter endast en enda blick på främlingens ansigte, utstötte Rolins dotter ett skrik och sprang rodnande och förvirrad bort till sin moder samt tillhviskade henne, att mannen vid dörren var densamme som för några år sedan hade begärt nattlogis hos dem och som då qvarglömt sin plånbok.

Öfverraskad trädde fru Rolin något närmare främlingen, och så snart hon igenkändt honom förundrade hon sig öfver att hennes dotter hade kunnat igenkänna honom i första ögonblicket. Hon sade nu till främlingen.

— Den natten, då ni för några år sedan var hos oss, var min dotter endast ett barn. Och då hade ni, om jag icke missminner mig endast mustascher, hvaremot ni nu har helskägg, och ert utseende är nu så vördnadsbjudande och allvarligt, sade hon i afsigt att dermed afvända hans uppmärksamhet från hennes dotter. Utan hennes hjälp skulle jag emellertid icke känt igen eder. Men det gläder mig, att ni nu äntligen kommer och hemtar edra gömda pengar. Ni skall strax få dem.

Fru Rolin skyndade in i rummet bredvid, och när hon kom tillbaka derifrån hvilade alltjemt den unge mannens blickar på den unga Carolina, som i sin förvirring borrhade hål med späcknålen i gåsen i stället för i harryggen.

— Här, sade fru Rolin, här är plånboken, här äro edra papper och de 1,500 kronorna. Jag ber er, var så

god och se efter att allt är i sin ordning. Och sedan får jag bedja eder vara hemmastadd, ni får icke gå härifrån med detsamma. Om er tid medgifver det, så måste ni stanna hos oss i dag. Vi vänta en gäst hit till qvällen.

Den unge mannen fattade mekaniskt plånboken och lade den på ett bredvid honom stående litet bord och vände sig derefter till Rolin:

— Nu, min gode vän, lös mig denna gåta; skulle jag möjligen befinna mig hos *eder* familj.

Rolin nickade småleende.

— Ni befinner er hos min goda hustru och min dotter Carolina. Och här, sade han, i det han vid handen ledde fram sin son — och här är den rödkindade lille gosse, som ni beskrifvit att ni för åtta år sedan sett i den lilla sängen, der han då låg och sof.

Och vänd till sin hustru sade han, i det han fattade den unge mannens hand: Denna är den gäst, som vi väntade — herr Ernst Schmidt, min käre vän och välgörare.

Naturligtvis kunde fru Rolin icke förstå, huru detta hängde samman, och först sedan hennes man förnöjt sig åt hennes öfverraskning, började han sina förklaringar när, hvar och huru han hade lärt känna sin unge vän.

Och nu ville förvåningen, frågorna och anmärkningarna icke taga något slut.

Fru Rolin prisade himlen, som så nådigt hade förbarmat sig öfver hennes make och skickat denne unge man till hans sida. Hon log och grät omvexlande, stundom båda delarne på en gång. I sin glädje glömde hon till och med att se efter i köket, der gåsen blef både späckad och stekt. Öfverlycklig kände hon sig dock

först, när hennes unge gäst afgaf den förklaring att han fann sig så väl i hennes hem, att han gerna anlidade längre gästvänskap, om han bara icke behöfde frukta för att genom en längre närvaro i huset falla besvärlig.

Det behöfde han sannerligen icke frukta. Fru Rolin inrättade åt honom ett litet rum, som var så rent och prydligt och nätt, att han icke kunde hafva önskat sig bättre.

Han stannade här i fem dagar och fick under denna tid glädja sig åt hela familjens uppmärksamhet, likvisst med undantag af fröken Carolina, som, enligt moderns försäkran, hade blifvit liksom skygg af respekt för den vidt bereste gästen.

Sjette dagen efter hans ankomst till Fridebo ämnade han fara tillbaka till Stockholm.

Denna dag tidigt på morgonen bad han Rolin komma upp till sig på hans rum der de båda männen hade ett långt samtal.

Då Rolin derefter kom med den unge mannen vid sin sida voro Rolins ögon fuktade af glädjetårar, då han sade: Hvem i hela världen ville jag väl hellre än eder kalla min son! — Carolina! ropade han. Herr Schmidt har hos mig just nu anhållit om din hand.

Om himlen hade nedstörtat, skulle det icke kunnat frambringa större verkan än dessa ord.

— Mitt medgifvande har jag gifvit med glädje och din moders tror jag mig kunna vara säker om, fortfor Rolin.

— Mitt! utbrast fru Rolin, gladt rörd. Kan då min tarfligt uppfostrade dotter passa till fru åt en så rik och fint bildad man, som herr Schmidt är? O, skämta icke! Det är en lycka, att flickan knappt har förstått, hvad

man nu sagt till henne. Hon är ju ännu så oerfaren, så ung, ack, så ung! försäkrade fru Rolin gång efter annan och detta icke utan skäl.

Carolina var oskulden sjelf och verkligen mycket ung ännu. Men icke var hon för ung att förstå, hvad som blifvit sagdt. Snart förklarade hon att hon förundrade sig öfver, att hon sedan den der natten för åtta år sedan alltjemt hade haft honom i tankarne.

Följande vår blef Carolina fru Schmidt.

Rolin och hans hustru samt deras son och det unga äkta paret flyttade nu alla öfver till Amerika, der den af Schmidt anlagda maskinfabriken ännu mera utvidgades och sköttes med mycken flit, sakkännedom och omsorg, så att den vann stort anseende.

Den hårdt pröfvade fru Rolin och hennes man bodde nu en palatsartad byggnad. Under lugn verksamhet förflöto hennes återstående dagar. Hon var nu åter lycklig och trodde äfven att hennes man var det, men han var det icke alltid, ej ens nu under sitt välstånd och i kretsen af sin familj.

Det var en del dagar, då han gick dyster omkring, icke sade ett ord, då han timvis stängde in sig på sitt kontor och ej släppte in någon, ej ens sin svärson, som han ju höll så mycket af. Denne kunde icke heller undgå att märka Rolins grubbleri.

En dag, då Rolin åter hade stängt in sig, inträdde Schmidt till honom, oakadt svärfadrens förbud.

Vid sitt inträde märkte han, att Rolin hastigt gömde undan några papper i skrifbordslådan. Han envisades nu så länge, att Rolin till sist måste omtala orsaken till sitt bekymmer och framvisade ett par vexlar.

— Underskriften på dessa vexas är din, Ludvig Rolin. Har du utställt dessa vexas? frågade Schmidt.

— Nej.

— Alltså är den falsk. Och hvem är förfalskaren?

— Hvem annan än Blix, sade Rolin suckande. Jag känner igen hans handstil. Denna odåga förföljer mig ännu.

Vid dessa ord drog en stark rodnad plötsligt öfver svärsonens ansigte. Han frågade vidare:

— Och du har löst in vexasne?

— Jag trodde mig derigenom rädda den olycklige från förderfvet.

— Och du har på så sätt utbetalt för dessa falska vexas 10,000 dollars! Gif mig vexasne! Jag måste hafva dem! Jag är din kompanjon och kan icke tåla att vexas på ditt namn äro i omlopp.

Med våld ryckte Schmidt vexasne till sig och ilade bort. Efter en stund stod han åter hos Rolin, som strax frågade:

— Hvad har du gjort med vexasne?

— Hvad jag måste göra. Jag har lemnat saken i polisens händer. Blix är en menniska, som ej kan göra annat än skada. Hela hans väsen drifver honom dertill. Jag sade dig en gång att han kommer att sluta som mördare eller mordbrännare. Snart hade han kommit med nya vexas på ännu större belopp. Nej, för den odågan finnes ingen räddning. Jag måste handla så som jag har gjort.

— Och du har handlat fullkomligt rätt, sade fru Rolin, som vid dörren hade hört allt. Du ser nu, sade hon med mild förebråelse till sin make, hvilka följer vissa lärar hafva, för hvilka jag städse känt en rysning

hvarje gång jag hört någon uttala dem. Den råa karlen, som en gång formligen belägrade mig i min bostad, ansåg hvarje rättskaffens förvärfvad rikedom alldeles som om den vore stulen ifrån honom och hans gelikar. Säg nu, hur skulle du tycka om, ifall sådant der folk, dina dåvarande kamrater, nu skulle stiga fram till dig och begära delning af hvad du sjelf redligen förvärfvat?

Denna fråga var knappt uttalad, förr än den unga fru Schmidt med upprörd uppsyn kom in, hållande en tidning i handen.

— Hvad är det? Hvarför ser du så blek ut?

— Ett mord har i natt blifvit föröfvadt här i staden, sade hon bäfvande.

— Ett mord? På hvem.

— På en rik bankir.

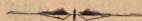
— Och gerningsmannen? Är han häktad?

— Polisen grep honom på morgonen i dag. Man fann hos honom allt hvad han rånat till sig hos bankiren.

— Gud ske lof! Men hvem är då mördaren?

Som svar räckte Carolina tidningen åt sin moder, som efter att hafva sett i tidningen förskräckt sjönk ned på en stol. Hon räckte tidningen åt sin man, som derur läste följande:

“Bankiren G...s mördare är den i arbetarekretsar bekante anarkisten Blix.”

Af antisocialistisk litteratur har förut utkommit;
på *Aug. Skarins* förlag:

"Land skall med lag byggas",

eller *Kan socialismen med något sken af rätt försvaras?*
Kritiskt utkast af en arbetare. **Pris: 25 öre** och

på *Den Svenske Arbetarens* förlag:

En modern demokrat

En nutidsmålning från Stockholm af

C. E. Westin.

Pris: 1,25.

Den Franska revolutionens historia 1789-95

i sammandrag af

Aug. Skarin.

Pris: 1,50.

Vid requisition af minst 25 exemplar lemnas 50 % rabatt,
då requisitionerna jemte kontant likvid direkt insändas till:

Den Svenske Arbetaren.

Stockholm.

Tidningen

Den Svenske Arbetaren,

som från den 1 juli börjat utgifvas med *två nummer i veckan*, efter att förut i två år hafva utgifvits såsom *veckotidning*, har till uppgift att i första rummet vara en motvigt mot de socialistiska tidningsorganen.

Med orden: *odladt vett, sedlig kraft och sjelfupfostran* såsom devis, vill tidningen föröfrigt verka:

För absolut rusdrycksförbud;

För arbetarefrågans lösning på humanitetens och den fredliga öfverenskommelsens väg;

För främjande af ett godt förhållande mellan arbetare, förmän och principaler;

För arbetarens sedliga och ekonomiska förkofran genom nykterhet, sann upplysning, sparsamhet och sjelfhjelp;

För spridande af lif- och olycksfallsförsäkringsidén och

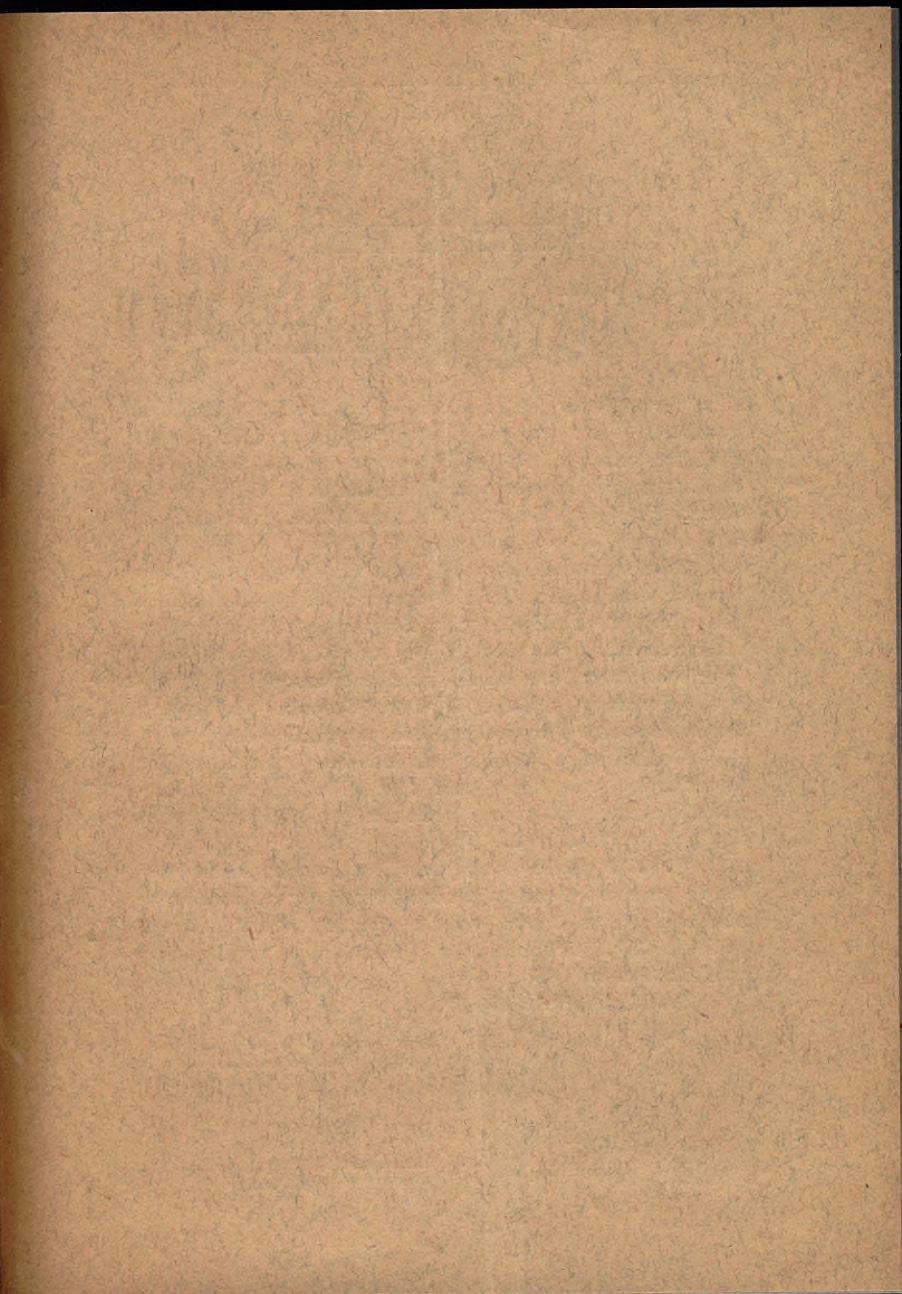
För inskärpande af aktning för religion, lag och rätt.

Tidningens prenumerationspris är: för helt år 4: 00, för halft år 2: 50, för kvartal 1: 25 och för en månad 50 öre.

Profnummer sändas på begäran gratis och franco.

Adress endast

Den Svenske Arbetaren,
Stockholm.

TIDNINGEN

DEN SVENSKA ARBETAREN,

som för två år sedan började utgifvas och hitintills utkommit *blott en gång i veckan*, har från den 1 sistlidne Juli utgifvits *två gånger i veckan*. Men detta oaktadt är tidningens pris detsamma som hittills, nämligen: Helt år 4 kronor, halft år 2: 50, kvartal 1: 25 och månad 50 öre.

Tidningen har, som bekant, till syfte att i första rummet vara en motvigt mot de socialistiska tidningarna. Men derjemte skall den fosterländska rörelsen, svenskt näringskydd, nykterhetsrörelsen och öfver hufvud taget hvarje sträfvan, som afser det allmännas och i synnerhet arbetarnes välfärd, i »Den Svenske Arbetaren» hafva en varm förespråkare och upprigtig vän.

Derför våga vi hoppas, att en hvar, som har fosterlandet och desss folk kärt, skall genom prenumeration understödja oss i våra allvarliga bemödanden i nämnda syften.

Särskildt torde tidningen »Den Svenske Arbetaren» vara den mest tjenliga annonstidning för arbetsgivare och andra, som önska erhålla nyktert, oförevilladt och pålitligt folk, äfvensom för tjenstsökande med nämnda kvalifikationer.

Stockholm i Aug. 1890.

Redaktionen.

6000221896

Göteborgs universitetsbibliotek

